

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Contritio & Attritio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

pe & privatione bonorū plectuntur, *Cod. de monopol. 3.* Quia
 ejusmodi monopoliā ferè fiunt cum maximo damno emptorū,
 propterea quod pretia rerum pro libito ipforum de-
 cernuntur. Accedit, quod pessimo ferè fine instituantur, ut
 vid. caritas annonæ inducatur, ut sic carius suas res vendere
 possint. Unde rectè *Sot lib. 6. q. 2. art 3* & *Bann. in quest 77.*
S. Thom. art. 1. licere tunc emptoribus, ad redimendam vexa-
 tionem, vel ad vim vi repellendam monopolium apponere
 monopolio, id est, conspirare inter se, de non emendis mer-
 cibus, nisi pretio viliori. Dicitur ordinariè esse illicitos; nam
 si frant ad utilitatem Reip sicut fecit Patr Josephus, *Gen. 40.*
 possunt esse licita, docet *Innoc. in c. signif. tit de pign. & Ant.*
p. 2. tit. 10. 23. Qua de causa *Arist.* laudat eorum industriam,
loco nimirum cit., qui excogitarunt monopolia.

Contritio, & Attritio.

Vide v, *Peccatum, Pœnitentia.*

1. Contritio est actus charitatis, quo quis detestatur om-
 nia sua peccata, super omnia detestabilia; quatenus sunt ma-
 lum aut offensa Dei, aut quatenus sunt contra amicitiam &
 voluntatem Dei, cum proposito non peccandi in futurum.
 Est actus elicitus ab habitu charitatis, non autem ab habitu
 pœnitentiæ; includitque actum dilectionis implicite. *tom. 1.*
de Pœnitentia Sacramento, disp. 5. quest. 5. sect. 1. punct. 1.
num. 1 & 2.

2. Contritio propriè sumpta necessaria est necessitate
 præcepti; non autem medii, cum sine ea possit justus repen-
 tē moriens salutem obtinere. Obligat præceptum contritio-
 nis per se, & vi propria in periculo mortis corporalis, vero,
 vel putato, quando non adest copia Confessarii. Neque te-
 netur peccator statim post mortale peccatum, aut omnibus
 diebus festis actum contritionis elicere. Similiter non tene-
 tur homo contritionem habere de peccatis omissis, quoties
 memoriæ occurrunt; cum præceptum contritionis & pœ-
 nitentiæ sit affirmativum, quod obligat tantum pro certo
 tempore. *ibid. punct. 2. n. 4 & seq.*

3. Attritio est dolor quidam imperfectus, quo quis dete-
 statur peccatum ob timorem gehennæ, aut aliarum pœna-
 rum;

rum: differt à contritione, quod contritio sit dolor perfectus, attritio verò imperfectus; deinde habent diversa motiva, videlicet attritio detestationem peccatorum ob metum gehennæ; contritio verò detestationem peccatorum, quatenus sunt offensa, seu malum Dei. Attritio efficax & universalis necessaria est ad suscipiendum pœnitentiæ sacramentum cum fructu, cum attritio sit pars materiæ sacramenti, requiraturque ad recipiendum pœnitentiæ sacramentum cum fructu, propositum non peccandi de cætero. *ibid. punct. 3. n. 1. & seq.*

4. Objectum materiale contritionis est peccatum commissum, & nondum dimissum, seu id quod facit inimicum Dei, seu quod est malum, & offensa Dei. Potest homo contritionis actum elicere de his, quæ trahunt ad peccatum, si-ve de occasionibus peccatorum; non potest tamen contritionem elicere de peccato dimisso ut sic; nam secundum hanc rationem, peccatum non facit hominem Deo inimicum; peccatum item dimissum, quod ignoratur an sit dimissum, potest esse objectum materiale contritionis, sicuti & peccata venialia, sunt enim aliqua offensa Dei. Peccatum alienum non potest esse objectum contritionis; cum peccata aliena non efficiant nos inimicos Dei. Neque possumus per actum contritionis unum peccatum mortale detestari, non detestando cetera. *ibid. punct. 4. n. 1. & seq.*

5. Objectum formale contritionis est peccatum, ut est offensa Dei, vel malum Dei, vel contra amicitiam Dei; per hoc enim distinguitur actus contritionis ab actibus aliarum virtutum. *ibid. n. 11.*

6. Ad delendum singula peccata, non requiruntur singulæ contritiones, sed unus actus sufficit ad delenda omnia; neque tenemur eodem actu detestari mortalia & venialia, quia non tenemur eodem actu detestari peccata, ut sunt gravis, & ut sunt levis offensa Dei; possumusque remissionem mortalium obtinere, non obtenta remissione venialium; pro quorum remissione perfectior actus requiritur, quàm ad delenda mortalia. Neque per gratiam habitualem ut sic, delentur peccata venialia; alioqui homo justus habens gratiam habitualem, semper carceret peccatis venialibus, quod non est admittendum, cum septies in die cadat justus. *ibid. punct. 5. n. 1. & seq.*

7. Nullus potest justificari per actum contritionis, nisi

cognitio

cognitionem aliquam, saltem confusam, peccatorum commissorum habeat; cum contritio sit actus voluntatis, quæ non fertur in incognitum. In his tamen casibus, quando post contritionem faciendæ confessio, quando existat obligatio restitutionis faciendæ, & quando remedium aliquod assumendum est ad evitanda peccata, his, inquam, casibus, pœnitens tenetur peccata sua distinctè recogitare; justificatus tamen, qui contritionis actum elicit unius tantummodò peccati, cujus solum recordatur, factò diligenti peccatorum examine. *ibid. punct. 6. n. 1. & seq.*

8. Ad contritionem, & consequenter ad justificationem non requiritur certa intentio, ut contritio sit magna intensivè, intentione physica; sed sufficit quælibet contritio, licet remissa, modò sit vera contritio. Quare sufficit ut pœnitens in genere detestetur peccata super omnia detestabilia in cõmuni. Nec requiritur ad contritionem, ut pœnitens credat se non ampliùs peccaturum mortaliter; sed sufficit ut habeat propositum non ampliùs peccandi in futurum. *ibid. punct. 7. n. 3. & punct. 8. n. 3.*

9. Petes, an sicut homo de potentia Dei absoluta justificari potest sine ullo pœnitentiæ actu, ita etiam justificari possit sine ulla reali mutatione, id est, sine infusione alicujus doni impossibilis peccato, sed sola Dei voluntate? Resp. peccatorem justificari non posse, absque reali mutatione, seu infusione alicujus doni peccato impossibilis. *ibid. punct. 9. n. 3.*

A D D I T I O.

Qui se mallet mortuum fuisse, quàm Deum offendisse, videtur contritus, si procedit ex motivo charitatis. Vide Lopez p. 1. c. 10.

Attritio, id est, imperfectus de peccato dolor, sufficit cum Sacramento pœnitentiæ ad gratiam impetrandam. Vide Concilium Tridentinũ. *sess. 14. cap. 4. Navarr. cap. 1. n. 37.*

Dolor sufficiens est, cum Sacramento dolere, quòd non satis doleas; itemque displicentia de peccato, cum proposito cavendi, etiamsi displiceat ob timorem pœnæ a peccati turpitudinem; modò adsit spes veniæ. Vide Navarr. *l. c. n. 18. c. 10. n. 4.*

De singulis peccatis singulas contritiones necessarias esse, dixerunt veteres, Alenf. Rich. Palud. vide Sot. *l. c. Val. tir.*

4. d. 7. q. 8. p. 6. docet, secundum speciem, & numerum omnia peccata memoranda, & de iis sic consideratis dolendum, vel pluribus, vel uno contritionis actu. Ab hoc non videtur discrepare Sot. l. c. conc. 3.

Peccati detestatio supra omne detestabile, vera contritio est; etiamsi non sit tam intensa, quam temporalis mali detestatio esset. Contritio aliquando tanta esse potest, ut omnem poenam auferat. Attritio quo major in sacramento eo majori gratiæ infusione reficitur animus.

Contumelia.

Vide v. Detractio.

1. Contumelia est injuria, qua obijcitur alteri crimen, vel alius defectus in ipsius præsentia; & idcirco est peccatum mortale, gravius detractio: aliquando tamen est veniale, si per jocum vel per correctionem, &c. fiat, non cum intentione lædendi ipsorum honorem. Contumelia, illusio, derisio, & subsannatio contra parentes habet specialem malitiam tom. 2. de restitutione in particulari, disp. 2. q. 5. punct. 1. num. 2. & seq.

2. Derisio est actus quo honor alterius verbis, vel factis violatur cum intentione confundendi proximum, & inducendi erubescantiam. In derisione major contemptus reperitur, quam in contumelia; ideo est gravius peccatum, & semper mortale, quoties adest intentio graviter confundendi proximum, vel quando manifestatur grave vitium, vel quando derisus graviter tristatur. lb. n. 9. & seq.

3. Honor ablati non solum restituendus est apud ipsum dehonorem, verum etiam apud quos honor illius immixtus est; alioquin honor injustè ablati, non restitueretur ad æqualitatem lb. punct. 2. n. 2.

4. Ex honoris omissione præcisa alia circumstantia variante, v. g. contemptus, vel contumeliæ, vel scandali, non confurgit obligatio restituendi. Restituitur autem honor ablati, vel dando locum honorificum, vel adhibendo ad mensam, propinando, &c. vel petendo veniam; quamquam petitio veniæ non est necessaria, quando restitutio honoris aliter fieri potest. lb. n. 3. & 4.